

Regionala miljömål för Östergötland
inom området
Begränsad klimatpåverkan

KORTVERSION

Förord

I DIN HAND HÅLLER DU nya mål för Östergötlands klimat- och energiarbete fram till 2020. Målen är väl förankrade och har tagits fram efter nära två års samarbete med privata och offentliga organisationer i länet. Utgångspunkten har varit Sveriges nationella mål och vår egen regionala klimat- och energistrategi Ett vinnande klimat.

Klimatfrågan är en av vår tids största utmaningar och den kräver ett långsiktigt angreppssätt. Samtidigt är omvärlden och kunskapsbasen i ständig omvandling. Utifrån dagens förutsättningar och prognoser för morgondagens har dessa miljömål mejslats fram som viktiga steg på vägen mot att nå en Begränsad klimatpåverkan. Nästa fas är att prioritera vilka åtgärder som krävs för att nå målen – men redan idag har vi ett aktivt arbete i länet för att minska utsläppen och anpassa samhället till ett klimat i förändring.

Jag vill tacka alla som varit delaktiga i att ta fram målen genom diskussioner och remissvar. Med er kunskap och ert engagemang i ryggen konstaterar jag stolt: Det här är vad vi vill prioritera i Östergötland!

Elisabeth Nilsson,
Landshövding

Utgiven av Länsstyrelsen Östergötland, oktober 2012.

Projektleddare: Jenny Lindqvist. Foto: Göran Billeon, Carina Greiff Andersson och Dedicate.

Illustrationer av miljökvalitetsmålen: Tobias Flygar. Grafisk produktion: Dedicate.

Tryck: Billes. Broschyren kan beställas från Länsstyrelsen Östergötland, Miljöskydds enheten eller laddas ner på www.lansstyrelsen.se/ostergotland.

Miljömålen historia

ÅR 1999 ANTOG EN ENIG RIKSDAG femton nationella miljö kvalitetsmål för Sverige, tillsammans med ett antal delmål. Senare tillkom ett sextonde mål. Miljömålen ska fungera som vägledande för miljöarbetet i hela samhället. Det övergripande syftet är att vi ska lämna över ett samhälle till nästa generation där de största miljöproblemen är lösta. Det ska göras utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

DE SEXTON MILJÖKVALITETSMÅLEN

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Bara naturlig försurning
- Giftfri miljö
- Skyddande ozonskikt
- Saker strålmiljö
- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- Hav i balans samt levande kust och skärgård
- Myllrande våtmarker
- Levande skogar
- Ett rikt odlingslandskap
- Storslagen fjällmiljö (gäller ej Östergötland)
- God bebyggd miljö
- Ett rikt växt- och djurliv

Länsstyrelserna fick ansvar för miljömålen genomslag på regional nivå. Under två år drev Länsstyrelsen Östergötland en samverkansprocess där representanter för privat och offentlig sektor tillsammans arbetade fram 70 regionala delmål. Delmålen fastställdes år 2003 av Länsstyrelsens styrelse och Skogsvårdsstyrelsen. År 2006 tillkom ytterligare 4 delmål inom det nya miljö kvalitetsmålet Ett rikt växt- och djurliv. En samlad information om hur arbetet med miljömålen har gått hittills finns i skriften *Här är vi nu*.

De flesta av delmålen hade år 2010 som målar. Det finns därför behov av en ny regional målsättning för nästa steg fram till 2020.

LÄS MER

Här är vi nu. Länsstyrelsen Östergötland, 2011
Miljömålsportalen, www.miljomal.se
Miljömålsberedningen, www.sou.gov.se/mmb

Mål för klimatet

Det svenska miljökvalitetsmålet *Begränsad klimatpåverkan* formuleras så här:

BEGRÄNSAD KLIMATPÅVERKAN

Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimattförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras.

RIKSDAGENS PRECISERING AV MÅLET INNEBÄR ATT

- den globala ökningen av medeltemperaturen begränsas till högst 2 grader jämfört med den förindustriella nivån
- Sveriges klimatpolitik ska utformas så att den bidrar till att koncentrationen av växthusgaser i atmosfären på lång sikt stabiliseras på nivån högst 400 miljondelar (ppmv) koldioxidekvivalenter

Målen som presenteras i den här broschyren utgör nya delmål för Östergötland inom *Begränsad klimatpåverkan*. De utgör också ett steg på vägen i arbetet med den regionala klimat- och energistrategin *Ett vinnande klimat*, och i arbetet för att nå visionen om ett Sverige utan nettoutsläpp av växthusgaser år 2050. Målen har koppling till nationella och internationella målsättningar för klimat och energi.

SVERIGES KLIMAT- OCH ENERGIMÅL

40 procent minskade utsläpp av växthusgaser till år 2020, jämfört med 1990

(Gäller verksamheter som inte ingår i handeln med utsläppsrätter)

50 procent förnybar energi år 2020

20 procent effektivare energianvändning år 2020, jämfört med 2008

10 procent förnybar energi i transportsektorn år 2020

En fossiloberoende fordonsflotta år 2030

Noll netto-utsläpp av växthusgaser år 2050

EU:S KLIMAT- OCH ENERGIMÅL

20 procent minskade utsläpp av växthusgaser till år 2020, jämfört med 1990

20 procent minskad användning av primärenergi år 2020, jämfört med prognoserna

20 procent förnybar energi år 2020

10 procent biodrivmedel år 2020

Förutom åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser är det viktigt med åtgärder för att minska samhällets sårbarhet inför ett klimat i förändring. Därför har det också satts upp ett regionalt delmål för klimatanpassning.

I Östergötland finns en stor kunskap om och ett omfattande arbete inom klimat- och energiområdet. Det drivs ambitiösa projekt både inom näringslivet och den offentliga sektorn för energieffektivisering, förnybar energi och miljöanpassade transporter. Flera kommuner har även påbörjat arbete för att föra in frågan om klimatanpassning i den fysiska planeringen.

Alla dessa satsningar behöver fortsätta och intensifieras för att målen ska nås.

LÄS MER

Ett vinnande klimat, Länsstyrelsen Östergötland, 2008

Introduktion till klimatanpassning i Östergötland, Länsstyrelsen Östergötland, 2011

Naturvårdsverket, www.naturvardsverket.se

Regeringen, www.regeringen.se

Europeiska unionen, <http://europa.eu>

Åtgärder för klimatet

Regionala miljömål innebär en möjlig gemensam utgångspunkt för olika aktörer i länet och visar vad som behöver göras för att bidra till en ekologiskt hållbar utveckling. Ett Östergötland med energieffektiva kommuner och företag bidrar till att stärka länets attraktivitet och ger förutsättningar för fortsatt profilering och utveckling av näringslivet. Redan idag sker omfattande åtgärder för energi och klimat i länet. För att målen ska nås krävs fortsatta och intensifierade samarbeten och insatser från företag, kommuner, myndigheter och andra organisationer.

Länsstyrelsen Östergötland har påbörjat arbete med ett regionalt åtgärdsprogram för hur Begränsad klimatpåverkan och övriga miljö-kvalitetsmål ska kunna nås. Det görs i samarbete med offentlighet och näringsliv i länet.

Klimatarbete med helhetsperspektiv

Arbetet för att minska utsläppen av växthusgaser kommer att innebära stora insatser som påverkar många andra miljöområden. Särskilt energieffektivisering kan ofta ha en positiv inverkan på andra miljöaspekter, som luftkvalitet och hushållning med naturresurser. Men ibland kan förnybar energiproduktion leda till negativa konsekvenser exempelvis för den biologiska mångfalden. Det är viktigt att klimatarbetet sker med helhetsperspektiv så att åtgärderna inte minskar möjligheterna att nå övriga miljökvalitetsmål. Åtgärder i Östergötland får inte heller leda till en försämrad miljösituation i andra länder.

Hur har målen tagits fram?

Målen som presenteras här har arbetats fram i bred samverkan i länet under 2011–2012. De grundas på diskussioner i referensgruppen för den regionala klimat- och energistrategin som sammankallas av Länsstyrelsen Östergötland. I referensgruppen finns representanter för Regionförbundet Östsam; Energikontoret Östra Götaland; Landstinget Östergötland; kommunerna Finspång, Linköping och Norrköping; Östgötatrafiken; Skogsstyrelsen; Trafikverket; BT Products; Siemens Industrial Turbomachinery; Billerud Skärblacka; Tekniska Verken; Lundbergs Fastigheter; Stångåstaden; LRF Östergötland; Svenskt Näringsliv; Linköpings universitet och Naturskyddsföreningen. (Alla organisationer har inte deltagit vid diskussionerna om målen.)

Under arbetet har Länsstyrelsen även haft fördjupade samtal med flera av referensgruppens medlemmar samt med Alltransport och E.ON Värme. Målet om klimatanpassning har diskuterats med flera kommuner. Under våren 2012 skickades målen på remiss till över hundra organisationer i och utanför Östergötland.

NYA MÅL FÖR

MINSKADE UTSLÄPP AV VÄXTHUSGASER

År 2020 ska utsläppen av växthusgaser ha minskat med minst 27 procent jämfört med 1990. Målet gäller de verksamheter som inte omfattas av EU:s handel med utsläppsrätter, och mäter inte utsläpp utanför länsgränserna orsakade av elanvändning eller annan konsumtion.

Utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser behöver minska från energianvändning, transporter, jordbruk och övriga källor. Målet kommer att följas upp genom den nationella emissionsdatabasen för luftutsläpp.

ENERGIEFFEKTIVISERING I BOSTÄDER OCH LOKALER

År 2020 ska den totala energianvändningen i bostäder och lokaler ha minskat med minst 15 procent jämfört med 2008. Målet avser den sammanlagda minskningen inom hushåll, offentlig sektor, service och gröna näringar.

För att hushålla med resurser och minska utsläppen behövs åtgärder för att minska energianvändningen i alla typer av byggnader. Målet kommer att följas upp med hjälp av data från Statistiska centralbyrån.

ÖSTERGÖTLAND

ENERGIÅTGÄRDER I INDUSTRI

År 2020 ska industrins arbete med energieffektivisering och förnybar energi ha intensifierats så att användningen av fossila bränslen har minskat med minst 25 procent jämfört med 2008.

Energiåtgärder i industrin kan bidra till både minskad klimatpåverkan och ökad konkurrenskraft. Målet kommer att följas upp genom Statistiska centralbyrån och företagens miljörapporter.

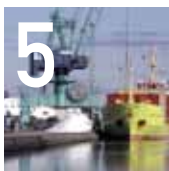

HÅLLBART RESANDE

År 2020 ska persontransporterna ha förändrats så att utsläppen av växthusgaser från östgötska personbilar har minskat med minst 20 procent jämfört med 2008.

För att minska bilismens klimatpåverkan behövs bland annat ny teknik, förändrat beteende och ökat resande med kollektivtrafik och cykel. Målet kommer att följas upp med hjälp av körsträckor som rapporteras vid bilbesiktningen.

NYA MÅL FÖR

HÅLLBARA GODSTRANSPORTER

År 2020 ska godstransporterna ha förändrats så att utsläppen av växthusgaser från lastbilar har minskat med minst 10 procent jämfört med 2008.

Sparsam körning, ny teknik och överflyttning till andra trafikslag är några viktiga åtgärder för att minska utsläppen från godstransporter på väg. Målet kommer att följas upp genom den nationella emissionsdatabasen för luftutsläpp.

ÖKAD PRODUKTION AV BIODRIVMEDEL

År 2020 ska den årliga produktionen av biodrivmedel uppgå till minst 1 600 GWh, varav biogas utgör minst 350 GWh.

Östergötland är välkänt för sin produktion av förnybara fordonsbränslen. Målet kommer att följas upp med hjälp av produktionsstatistik från anläggningarna.

ÖSTERGÖTLAND

ÖKAD PRODUKTION AV FÖRNYBAR EL

År 2020 ska den årliga produktionen av förnybar el uppgå till minst 2 000 GWh.

Bland annat vindkraft, solceller och kraftvärme från biobränslen behövs för att bidra till en ökad användning av förnybar el. Målet kommer att följas upp genom uppgifter från Energimyndigheten och Statistiska centralbyrån.

KLIMATANPASSNING

År 2015 ska alla kommuner ha identifierat och analyserat de betydande riskerna för ökade extrema väderhändelser och deras konsekvenser. Kommunerna ska beakta riskerna i sin fysiska planering och ska ha tagit fram förslag på åtgärder för anpassning av befintlig miljö.

Arbetet behöver intensifieras för att minska samhällets sårbarhet för ett klimat i förändring, och offentligheten har en särskilt viktig roll. Målet kommer att följas upp bland annat genom den granskning som Länsstyrelsen gör av kommunernas översiktsplaner.

Sedan 1999 har Sverige sexton nationella miljö kvalitetsmål. Ett av dem är "Begränsad klimatpåverkan".

I den här broschyren presenteras nya delmål för Östergötland inom "Begränsad klimatpåverkan". Målen är framtagna i samarbete med kommuner, företag och andra organisationer i länet. De handlar bland annat om minskade utsläpp av växthusgaser, effektivare energi-användning och anpassning av samhället till ett klimat i förändring.

Följ arbetet för miljö målen på:

www.lansstyrelsen.se/ostergotland och www.miljomal.se

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Miljömål i Östergötland